59. številka. Maribor, dne 26. julija 1915. Letnik VII.

Naročnina listu: --
Celo leto . . K 10·—
Pol leta . . . „ 5·—
Četrt leta . . „ 2·50
Mesečno. . . „ 1·—
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . „ 15·—
Posamezne številke
-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računajo po 12 vin. od 6 redne petitvrste: pri večkratnih oznanilih velik popust. —
„Straža“ izhaja v pondeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Naša mornarica obstreljevala laško obal.

Vsi italijanski napadi ob soški fronti odbiti. — Nemci prekoračili med Ostrolenko in Pultuskom Narew. — Vedno bližje Varšave. — Ivangorod že obstreljujemo. — Nova napetost med Nemčijo in Ameriko. — Amerika se oborožuje. — Zabavni parnik utonil z 1200 osebami.

Eno leto vojske.

Dne 28. julija lanskega leta je Avstrija napovedala Srbiji vojsko radi serajevskega umora in radi neprestanega izzivanja in vznemirjenja ob naši jugoizhodni meji. Prišli so nad Avstrijo potem dnevi velikih skrbi in neizmernih težav, ki so dosegle višek v velikanski borbi za Karpate. Toda Bog je dal pogum našim vojakom in modrost našim vojskovodjem. Gigantski naval je bil odbit. In začela se je za nas nova doba od mesca maja naprej. Kar so prej Rusi s svojo premočjo dosegli v dobi desetih mescev, so sedaj nagloma izgubili v teku dveh mescev. Naše in zavezniške čete stoje danes pred Varšavo in Iwangorodom ter groze ruski armadi s popolno pogibeljo. Bog nam je bil dosedaj naklonjen, ker smo se zaupno ozirali vanj, Bog nas tudi v bodoče ne bode zapustil, ako se bomo zatekali k njemu!

Združene države Nemčije.

Vlada Združenih držav Severne Amerike je sporočila Nemčiji, da bi smatrala za neprijateljsko, če bi bili zopet Amerikanci usmrčeni vsled napada nemških podmorskih čolnov. V noti se sporoča, da mora Nemčija za to skrbeti, da delujejo podmorski čolni v soglasju z mednarodnim pravom. Za smrt amerikanskih državljanov, ki so se potopili z „Lusitanijo“, se zahteva odškodnina. Predlogi Nemčije, da se amerikanske ladje ne bodo nadlegovale, če ne bodo vozile konterbande, in pa da naj Amerika vpostavi štiri ladje za transatlantski promet, se zavračajo.

Hujskanje v Ameriki.

Bivši predsednik Rooseveldt je izdal nov „Manifest na amerikansko ljudstvo“, v katerem hujska proti Nemčiji. V Ameriki se klatijo angleški agenti, ki tajno nabirajo prostovoljce za Anglijo. Poroča se, da je izbruhnilo na nekaterih ameriških vojnih ladjah več požarov, ki so jih povzročili napadalci.

Amerika dobavlja tudi Italiji.

Amerikanski listi poročajo, da so naročili Italijani v Ameriki velikanske množine vojnega gradiva. Amerika preskrbuje italijansko armado tudi z žitom in premogom.

General Savov o vojnem položaju.

General Savov, generalisimus bolgarske armade ob času balkanske vojske, se je pred kratkim naram sotrudniku turškega lista „Ikdam“ sledeče izjavil:

Neomajano verujem na končno zmago Avstrije in Nemčije. To sem trdil že tedaj, ko so bili Rusi v velikanski številni premoči, to sem ponovil, ko so Angleži in Francozi s svojimi širokoustnimi izjavami prerokovali poraz teh dveh držav. V vojski se dogodki ali uspehi vedno močno menjavajo. V velikih borbah so dobe velikih izgub in velikih zmag. Kot posledica teh se potem stvori položaj, iz katerega se že lahko razvidi končni uspeh. Z nova se je sedaj obistinila trditev, da nasilna uporaba velikih vojaških čet ne more biti sredstvo, da bi se dobila v moderni vojski končna zmaga. K temu spada dobro premišljeno in preračunjeno stremljenje, ki ima pred seboj le vedno konečno zmago. Vsaka posamezna, še tako malenkostna podrobnost se mora natančno preračunati. V vsakem koraku, v vsakem načinu nastopa Nemčije in Avstrije vidimo, da ti dve državi razpolagata z vsemi potrebnimi sredstvi. Zmaga Avstrije in Nemčije je popolnoma gotova.

Italija se je pri Rumuniji zaračunala.

V milanskem „Corriere della Sera“ se bavi bukareški dopisnik tega lista Luciano Magrini z Rumunsko in njenim vedenjem. Članek ovaja, da pisec dvomi, da bi imela prizadevanja četverosporazuma pri Rumunski kaj uspeha. Iz vsega članka izhaja, da nima posebnega zaupanja o bodočnosti. Priznava z veliko žalostjo, da bi mogli diplomacija in vojska Avstrije in Nemčije izvojevati zmago, da bi se na soudeležbo Rumunske na svetovni vojni moglo misliti šele tedaj, ko bi se razmere v Galiciji popolnoma izpremenile. Magrini pa ne veruje v tako izpremembo, ker sicer ne bi grajal Rumunske, da se kot latinska država ne pridruži Italiji. Poleg mnogega drugega, čemur oporeka, pravi tudi, da izgovor Rumunske, da Italija ni pravočasno podučila Rumunske o sklepu dogovora s trosporazumom, ne drži. Magrini trdi, da je italijanska vlada že mesec dni poprej, nego je napovedala vojno, priobčila Rumunski, da pride do vojne z avstrijsko monarhijo. Po tem dragocenem pripoznanju vidimo, da se je Italija že dne 25. aprila trdno odločila za napoved vojne, ter da so pogajanja, ki jih je vodila z Avstrijo in Nemčijo, imela samo ta namen, da prevari svoja prejšnja zaveznika. Razsrjen, ker Rumunska še noče nastopiti, se huduje nad rumunsko vlado, češ, da bi hotela Rumunska, kot za časa balkanske vojne, prijeti za orožje šele tedaj, ko jej ne bo treba nič več riskirati. Pri tem se Magrini sklicuje na izjave nekega člana rumunskega generalnega štaba, ki da je rekel, da je število rumunske vojske premalo, da bi mogla Rumunska v isti čas nastopiti proti monarhiji in zavarovati svoje meje proti Bolgarski. Poleg tega, da primanjkuje Rumuniji municije in konj. Magrini zaključuje svoj članek z dovolj jasno grožnjo, da bo za Rumunsko prekasno, ako čim prej ne poseže v vojsko.

Tudi izvajanja Magrinija ovajajo, da se je Italija tudi glede Rumunske zaračunala. Mora torej poleg drugih, že gotovih, zabeležiti še to neuspešno postavko v knjigo svojih računov o svoji sedanji vojski: precejšnjo gotovost, da Rumunska ostane — nevtralna.

Vojaška dolžnost na Angleškem

Londonski dopisnik lista „Züricher Post“ piše: Vojna dolžnost na Angleškem se približuje z velikimi koraki. Prišel je trenotek, ko se mora enkrat resno misliti na upeljavo vojne dolžnosti. Lord Kitchener ne more več na sedanji način dobiti dovolj velikega števila mož za armado. Dobiti bi moral vedno več rezerv. Ker so priprave tako daleč napredovale, da se bodo lahko vsi rekruti oblekli in oborožili, zahteva lord Kitchener, da mora vsak mož od 19. do 40. leta, ki ne dela v kaki tovarni za strelivo, vstopiti v armado. Zapiski o stanju prebivalstva bodo po Kitchenerjevi izjavi zelo dobro služili, kajti iz njih se bo izprevidelo, kateri možje se lahko uporabijo v armadi. Te ljudi je treba poiskati in jih pripraviti za vstop v armado. To pa ni nič drugega, nego uradno določena vojna dolžnost. Pritisk na moške, da naj nosijo vojaško suknjo, ali pa naj izdelujejo strelivo, bo tako velik, da se bodo le težko odtegnili enemu ali pa drugemu. Možje, ki se še niso mogli odločiti za vstop v armado, se bodo tudi sedaj težko odločili. Edino sila še bo menda kaj izdala. Tak je splošen utis, ki ga napravlja angleška vojna dolžnost, ki stoji pred vratmi.

Vojni stroški četverosporazuma

Vojni stroški, ki jih je imel četverosporazum že mesca maja letošnjega leta, znašajo, kakor poroča ženevska „Tribuna“, za Anglijo 2100, za Rusijo 1800, za Francijo 1600 in za Italijo 500 milijonov frankov. Obresti vojnih posojil v tem niti niso vračunjene. — Vse skupaj znaša to šest milijard frankov.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Dogodki na italijanskem bojišču.

Uradno se razglaša:

Dne 23. julija.

Bitka na Goriškem še vedno ni končana. Proti goriškemu obmostju so namerili Italijani včeraj mogočen artilerijski ogenj. Napad na hrib Sabotin je bil odbit. Na prednji ravani pri Podgori leži na stotine mrtvih italijanskih trupel. Naše čete imajo svoje prvotne postojanke obmostja brez izjeme v svoji oblasti. Pri odbijanju številnih sovražnih navalov so se vnovič posebno odlikovali dalmatinski domobranci. Na robu Doberdobske gorske planote se boji nadaljujejo. Proti ozemlju Potčan—Zdravščina so napravili Italijani v pretečeni noči tri napade, ki so pa bili odbiti. Istotako se je izjalovil sovražni poskus se med Zdravščino in Potčanom bližje preriti do naših jarkov. Tudi novejši sovražni sunki pri Selcah, Vermelijanu in proti gori Kozič so bili istotako brezuspešni, kakor vsi poprejšnji.

Ob srednji Soči so se vršili le samo artilerijski boji.

Na ozemlju Krna so odbile naše čete včeraj potem po noči in danes zjutraj sovražne napade.

Na koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju se ni pripetilo nič bistvenega. Ponočni italijanski napad na Pijano-Goro se je izjalovil. Na več mestih še traja artilerijski ogenj.

Dne 24. julija.

Čeprav še ni bila končana bitka na Goriškem včeraj in danes po noči, postaja vendar popolni neuspeh drugega italijanskega splošnega napada vedno bolj jasen. Proti goriškemu obmostju so napravili Italijani včeraj zvečer na višino Podgoro nov napad, katerega je pa naš artilerijski ogenj že koj v začetku udušil. Protinapad naših tamkaj se nahajajočih čet je zapodil sovražnika v beg. Na severno-zahodnem robu Doberdobske gorske planote so postajali italijanski sunki slabejši in redkejši, po noči so pa sploh izostali. Ponovni napadalni poskusi sovražnika na bojni črti Polač—Vermelijan so bili prav lahko odbiti. Pri Selcah je udrl sovražnik včeraj predpoldne v del naših jarkov na robu gorske planote. V ponočnem protinapadu smo si pa zopet priborili vse naše prejšnje postojanke in smo odbili sovražne napade na celi črti. Današnji dan se je začel bolj mirno.

Na ozemlju Krna so bili zopet odbiti vsi sovražni napadi. Pri tem se je posebno odlikovala infanterija nadvojvode Jožefa.

Na tirolski in koroški bojni črti je položaj nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Italijani hočejo predreti črto ob Soči.

Berolinska „Tageszeitung“ poroča iz Rotterdama: V nasprotju z tajnostnimi namigavanji četverosporazumskega časopisja o spremembi italijanskega vojnega načrta, izjavlja list „Temps“, da se po gotovih vesteh pričakuje, da se bo 25 milj dolga fronta med Avstrijo in Italijo v kratkem podaljšala. Že nekaj dni spravljajo Italijani močne čete na fronto. Radi tega so tudi Avstrijci pritegnili nova ojačenja in so se novo utrdili. Zdi se torej, da še Italijani niso opustili svojega načrta, predreti fronto ob Soči.

Švedi o italijanskem bojevanju.

Švedski pisatelj Lago Lennquist, kateri je prej obiskal strelske jarke na polotoku Galipoli in potem v Karpatih, piše listu „Kölnische Zeitung“:

Velik del italijanskih poročil o zmagah je nezanesljiv, da, celo izmišljen. Resnični so pri tem le vremenski podatki. Če se opazujejo postojanke laške bojne črte in vidimo njih artilerijo delovati, tedaj pridemo do zaključka, da kakega večjega neuspeha, kakor ga je dosegla Italija ob Soči, še menda sploh nobena država ni doživela. Težko je govoriti s spoštovanjem o činih italijanske armade. Vzroki neuspehov so: slab vojskin načrt, pomanjkanje vneme za napadanje in v armadi neveselo razpoloženje za vojne zmešnjave.

O dalmatinskem domobranstvu pravi Lago Lenquist, da so te čete mnogo močnejšega sovražnika že vrgle z višin z neprimerno in neodrekljivo bojno disciplino in osebnim junaštvom. Pisatelj nato opisuje posamezne slučaje nečloveškega vojevanja nekaterih italijanskih armadnih zborov in pride nato do sklepnega zaključka:

Neuspeh italijanske armade, ki je vpadla čez mejo, je popolnoma jasen in se ne more več dalje zamolčevati, posebno z ozirom na krvave izgube, katere so za Italijane edini uspeh zadnjetedenskih vojnih naporov.

Na Ciril-Metodov dan uničenih 5 italijanskih bataljonov.

Splitski „Dan“ poroča: Profesor Anton Dančevič, vsestransko izobražen človek, znan v Splitu po svojem živahnem in velikem duhu, je dne 6. t. m. padel pred goriško mostno utrdbo kot nadporočnik dalmatinskega 37. polka. O njegovi junaški smrti poročajo zagrebške „Novine“: Razvilo se je silno klanje Italijanov. Prodrli so bili že v naše jarke. Naš nadporočnik Dančevič navali nanje s svojim moštvom, kakor ris. Grozna borba tu in tam. V tej borbi pade tudi naš lev Dančevič. V srce ga je zadela krogla, a še več drugih krogel mu je prodrlo prsa. Saj so letele krogle gosto kakor dež. V eni uri je bil uničen cel bataljon Italijanov. Nadomestil ga je drugi. Tudi tega so zbili naši vojaki. Prišel je tretji, četrti, peti. Pet ljutih napadov je bilo od poldne do 1. ure po polnoči. Popolnoma poraženi Italijani si bodo dobro zapomnili dan sv. Cirila in Metoda. Poldrug naš bataljon je uničil pet njihovih. — Pokoj tvoji duši, junak hrvatski iz kršne Dalmacije!

Kako so Italijani navdušeni za vojsko.

Socijalistični župan in občinski svetovalci mesta Gardone ob Gardskem jezeru v Italiji so bili po italijanskih karabincih prijeti in odpeljani v zapore v mesto Brescia. Obtoženi so, da so agitirali zoper vojsko.

Socijaldemokraški župan mesta Pieve je bil radi istega čina in radi hujskanja vojakov k nemirom odstavljen.

Prostori socijalističnega kluba v Bresciji so bili uradno preiskani. Oblast je pet članov tega kluba dala zapreti.

Italijani preganjajo duhovnike.

Rimski list „Giornale d'Italia“ piše, da je bil usmrčen eden duhovnik župnije Tržič baje radi vohunstva.

Pomanjkanje živeža v Italiji.

Poluradno se od italijanske strani razglaša, da se mora vse žito, ki se rabi za prehrano vojaštva, nakupiti v inozemstvu. S to odredbo (ki bo italijanske denarne potrebe zelo povečala) in z nakupovanjem mesa ter žive goveje živine v tujini hoče italijanska vlada doseči, da se domače žito in meso ohrani za civilno prebivalstvo in da se s tem živila ne bodo preobčutno podražila. Zasebna poročila zatrjujejo, da je cena žitu in koruzi zadnje dni v Italiji poskočila za eno tretjino.

Zopetno uspešno obstreljevanje italijanske obali.

Uradno se razglaša:

Dne 23. julija zjutraj so uspešno obstreljevale naše križarke in druge ladje železnico na italijanski izhodni morski obali v dolgosti 160 kilometrov. Železniške postaje Chieti in Ortona, Campomarino, Fossacessia in Termoli so močno poškodovane, železniški postaji San Benedetto in Grottamare sta upepeljeni. Razbite so bile tudi 4 lokomotive in veliko železniških vozov, nekaj jih je tudi zgorelo. V Ortoni je bil porušen stolp za vodo, poškodovalo dvigalo za pontone in potopljena ena majhna ladja. Dve tovarni v Ortoni in ena v San Vito sta bili močno poškodovani. Porušeni so bili vsi dimniki. Železniški predor pri Termoliu je porušen, istotako železniški most čez reko Moro. Uničena je bila tudi vojašnica v San Benedettu. Senafor (brzojavna postaja) Tremitti je popolnoma porušena, istotako tamkajšnji kabel (podmorska brzojavna žica). Prikazala se ni nobena sovražna vojna ladja.

* * *

V poročilu označeni kraji se nahajajo med Jakinom in otoki Tremitti, severno zahodno od južno-izhodne italijanske pokrajine Apulije.

Potopljena „Giuseppe Garibaldi“ je bila admiralska ladja.

List „Az Est“ poroča: Potapljači, ki so preiskali mesto, kjer se je potopila italijanska oklopna križarka „Giuseppe Garibaldi“, so izvlekli iz morja italijansko admiralsko zastavo, iz česar sledi, da je bila potopljena italijanska oklopna križarka admiralska ladja, na kateri je poveljeval admiral oddelka vojnega brodovja, ki je križaril med Dubrovnikom in Gružem.

Garibaldijeve sablje so se potopile.

List „Daily Telegraph“ poroča, da so se s potopljeno križarko „Giuseppe Garibaldi“ tudi potopile zlate sablje, katere so svoj čas angleški in amerikanski občudovalci darovali italijanskemu prekucuhu Garibaldiju, po katerem je bila potopljena ladja imenovana. Garibaldi je te sablje v oporoki zapustil italijanskemu ministru Crispiju, a ta jih je zopet izročil italijanski armadi, katera jih je poklonila v dar križarki „Giuseppe Garibaldi“.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Avstrijska uradna poročila.

Uradno se razglaša:

Dne 23. julija.

Boji na južnem Poljskem, v Voliniji in ob gornjem toku reke Bug se nadaljujejo. Na ozemlje Buga Kamionka—Strumilowa—Krystynopol—Sokal, kjer si smo na izhodnem bregu reke zgradili nekaj obmostju podobnih postojank, pritiska sovražnik z zelo močnimi četami. Na nekaterih posameznih točkah se je preril do 300 korakov notri do naših strelskih jarkov, zopet na drugih krajih je prišlo do bojnega meteža. Povsod so bili Rusi pognani v beg, pri čemur so pa imeli velike izgube. Južno-izhodno od Sokala je pri nekem drznem sunku v bok ujel poljski lovski bataljon Kopal štev. 10 tri ruske častnike in 342 vojakov. Severno-zahodno od Grabieszowa so pridobile nemške čete precej ozemlja.

Med Bystrico in Vislo so porinile čete nadvojvode Jožefa Ferdinanda sovražnika proti Belzici in čez Wronow.

Zapadno od Visle, navzgor od izliva Bystrice so prodrle zavezniške čete do reke in do pasa Ivangoroda. Pri Kocienici se še bojujejo naše čete s sovražnimi zadnjimi stražami. Na ostalih delih bojne črte je položaj vobče nespremenjen.

Dne 24. julija.

Sovražnik je zapustil včeraj, dne 23. julija, vsled zmagonosnih napadov, katere je napravila v zadnjih dneh armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda, svoje postojanke med Vislo in Bystryco v širokosti 40 km in se je umaknil za 8 do 10 km v svoje postojanke, katere si je poprej pripravil. Njegovi poskusi, se ustaviti v prednjih postojankah, so se izjalovili, ker so naši armadni zbori pritiskali na bežeče Ruse. — Število od armade nadvojvode ujetih in že zadnjič javljenih Rusov je naraslo na 45 častnikov in 11.500 mož.

Severno od Grabieczowa so udrle nemške čete v sovražne postojanke.

Pri Sokalu so ponavljali Rusi svoje napade na naše postojanke.

Na izhodnem bregu reke Bug in sicer zahodno od Iwangoroda, je napravil sovražnik nekaj brezuspešnih sunkov na čete našega sedmograškega armadnega zbora.

Na ostalih delih bojne črte je položaj popolnoma nespremenjen.

Zavezniške čete, ki se bojujejo med Pilico in Bugom, so ujele od dne 14. julija 50.000 Rusov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Nemška uradna poročila.

Dne 23. julija.

Jugoizhodno bojišče. Zahodni breg Visle od Janowieca (izhodno od Kazimirza) do Gragice je izčiščen sovražnika. V gozdovju jugozahodno od Kozinieca se bore nemške čete še z ruskimi zadnjimi stražami. Med Vislo in Bugom se je zveznim četam posrečilo, da so zlomile na več mestih sovražni vztrajni odpor in da so ga prisilile k umikanju. Krvave izgube Rusov so izredno velike.

Severoizhodno bojišče. Na Kurskem sledimo Rusom, ki se umikajo proti izhodu, med neprestanimi boji, med katerimi smo ujeli včeraj 6550 Rusov in zaplenili 3 topove, veliko municijskih voz in vojnih kuhinj. — Proti Narevu in mostišču pri Varšavi so se naše armade bolj približale. Pred Rozanom je bila vas Miluny in utrdba Szygi vzeta z bajonetnim naskokom; ujeli smo 290 Rusov. Ponočni izpadi iz Novega Georgiewska so se izjalovili.

Dne 24. julija.

Jugoizhodno bojišče. Od izliva Pilice do Kozienice (severozahodno od Ivangoroda) je sovražnik potisnjen čez Vislo. Pred Ivangorodom so se nemške čete pomaknile bližje trdnjavi.

Med Vislo in Bugom se boji trdovratno nadaljujejo. V okolici Sokala so bili ruski napadi na tamošnje obmostje odbiti. Tirinški polk se je pri tem še posebno izkazal.

Nemške in avstro-ogrske čete generalnega polkovnika pl. Woyrscha in armadi generalnega maršala pl. Mackensena so v zadnjih 14 dneh ujele okrog 50.000 Rusov. Natančno število in višina vojnega plena se še ne da natančno pregledati.

Severoizhodno bojišče. Armada generala Belova je pri Ščavliju premagala peto rusko armado. V desetdnevnem stalnem boju, marših in zasledovanju se je posrečilo nemškim četam včeraj Ruse v okolici mesta Rozalin in Szadow prijeti, pobiti in razkropiti. Skupen uspeh teh bojev, to je od 14. julija naprej, znaša 27.000 ujetnikov, 25 topov, 40 strojnih pušk, čez 100 napolnjenih vozov streliva, veliko število vozov in drugega vojnega gradiva.

Ob Narewu je armada generala pl. Gallwitz po vstrajnem nepremagljivem napadu zavzela trdnjavi Rozan in Pultusk in si je med obema krajema izsilila prehod čez reko. Močne čete stojijo že na južnem bregu Narewa. Dalje severno in južno silijo nemške čete proti reki.

V bojih med Njemenom in Vislo je bilo ujetih od 14. julija naprej 41.000 Rusov, uplenjenih 14 topov in 90 strojnih pušk. Plen, ki so ga v Rozanu in v Pultusku zajele nemške čete, se še sedaj niti ne da pregledati.

Pred Varšavo je v manjših bojih padlo zadnje dni 1750 Rusov v ujetništvo. Nemci so uplenili 2 strojni puški.

Severno od izliva Pilice so nemške čete došle do Visle.

Trdovratni ruski napadi ob Dnjestru.

„Pester Lloyd“ poroča: Rusi so zbrali ob Dnjestru velika ojačenja in poizkušajo, da bi zopet pridobili izgubljene postojanke na levem bregu. Vsi ti napori so pa zaman. Naši trdno drže postojanke. Rusi so pripeljali svojo težko artilerijo in razvili so se hudi boji.

Ob besarabski meji.

„Berliner Tageblatt“ poroča iz Černovic: Spopadi in artilerijski boji trajajo brez presledka; pričenjajo se zgodaj zjutraj in se nadaljujejo cel dan do poznega večera. Naše čete vstrajajo hrabro in se sovražniku ne posreči, da bi jih omajal. Noben dan ne mine, da ne bi ujeli več ali manj Rusov. Mesti Žuravno in Zidačov sta v razvalinah. Rohatyn je skoro popolnoma izginil; le nekaj slučajno ohranjenih hiš kaže, da je tu stalo cvetoče mesto. Rusi so tiste vasi, kjer so bivali nemški naseljenci, s posebno skrbjo uničili.

Rus slavi junaštvo Hrvatov.

Sotrudnik lista „A Nap“, ki je obiskal ruski ujetniški tabor, je imel pogovor z najstarejšim ujetim ruskim častnikom, z nekim polkovnikom. Ta je pripovedoval, da Rusi niso v stanu kljubovati naskokom hrvaških polkov. Hrvati so obkolili njegove vojake in vsled tega se je moral udati. Polkovnik je pristavil, da ni nobena sramota, se udati tako hrabrim vojakom. V ruskih vojakih ni žalibog opaziti tako izbornega duha in tudi disciplina ni na tisti višini, kakor pri avstrijskih.

Iwangorod že obstreljujejo.

Težka nemška artilerija že obstreljuje rusko trdnjavo Iwangorod. Rusi so zadnje dni z železnico poslali pred Lublin znatnih ojačenj. Pri bojih se je takoj opazilo, da so Rusi dobili pomoč. Kljub temu pa se sovražniku ni posrečilo, da bi našo ofenzivo le samo na enem mestu zadrževal.

1400 topov v Varšavi.

Nemški listi poročajo, da brani Varšavo 1400 topov in nad 300.000 vojakov.

Nova ruska milijonska armada.

Bivši srbski minister Stojanović, ki se je vrnil te dni iz Petrograda v Belgrad, je povedal odličnemu srbskemu častniku, da še Rusija ni nikakor poražena. Poklicala je pod orožje novo armado, broječo 6,000.000 mož, s katero upa pregnati sovražnika iz Bukovine in Galicije. Z vojnimi potrebščinami je Rusija zadostno preskrbljena. V Petrogradu in v Moskvi so ustanovili šest novih tovarn za izdelovanje orožja in streliva.

Rusija kliče zaveznice na pomoč.

Uradni ruski vojaški list „Ruski Invalid“ opisuje prav resno vojaški položaj Rusije in kliče prav energično zaveznice na pomoč, kajti, piše list, sedanja glavna bitka na ruski bojni črti je tudi odločilna bitka cele svetovne vojske. Nemška strategija je spoznala prav dobro, da je Rusija sovražnik, katerega se mora smatrati za najresnejšega in katerega je treba pred vsem uničiti. Vojna podvzetja na drugih bojnih črtah bodo nato našla sama od sebe svojo rešitev. V Petrogradu se v polni meri priznava resnost položaja. Dokler se še drži bojna črta ob Visli, kjer je položaj še precej ugoden, je še nekaj upanja. Bojna črta Nikolaoz—Bychawa, ki je sedaj hrbtišče te črte, kljubuje uspešno napadom avstrijsko-nemških armad.

Položaj Rusije skrajno opasen.

Londonski list „Times“ objavlja brzojavko iz Petrograda, v kateri se z velikim povdarkom opisuje strašansko resni ruski položaj na bojni črti ob reki Narew, ki se je že začela majati vsled pritiska nemško-avstrijskih čet. Zavzetje Prasznysza in boji na tem ozemlju se že občutijo na celi 60 km široki bojni črti.

Milanski list „Secolo“ piše, da navdajajo dogodki na ruskem bojišču vse duhove z veliko skrbjo. Vojaški strokovnjaki so pričakovali, da se bo poveljnikom ruskih armad še vendar posrečilo preprečiti to katastrofo, toda žalibog, upanja je zelo malo.

V očigled resnosti položaja ruske armade je poklical predsednik francoske ljudovlade, Poincare, na ministrsko posvetovanje tudi nekaj generalov. V Parizu vlada velika potrtost. Pariški list „Matin“ piše z dovoljenjem cenzure, da si more Francija sama sebi pomagati. Ruska pomoč je vsled avstrijsko-nemškega ognja strta.

Pomanjkanje streliva v Rusiji.

„Ruskoje Slovo“ poroča iz Varšave: Po celem Poljskem je Rusija vpoklicala črnovojnike prvega poziva, ki še niso služili.

Zemstva (odbori okrožij) so stavili predlog, naj se vsa industrija pritegne v izdelovanje streliva in se naj po vojaško organizira. V Rusiji vlada tako veliko pomanjkanje delavcev, da so preko mesta Charbin vpoklicali 300.000 Kitajcev, kateri se vsak dan že pričakujejo.

Francozi se jezijo nad Rusi.

Pariški veliki list „Matin“ v ostrem članku srdito napada Rusijo in pravi, da je Rusija v vojaških zadevah popolnoma dogospodarila. Zavezniki Rusije so radi velikih ruskih porazov in izgub naravnost ogoljufani. Čudno, da je francoski uradni pregledovalec pripustil, da je ta članek zagledal beli dan.

Raznoterosti.

† **Profesor dr. Franc Feuš.** V nedeljo dne 25. julija popoldne je po dolgotrajni bolezni umrl vlč. g. dr. Franc Feuš, profesor mariborskega bogoslovja. Rajni je bil rojen dne 28. septembra 1850 v Ljutomeru. V duhovnika je bil posvečen dne 25. julija 1875. Služboval je kot kaplan v Celju, kaplan in pozneje stolni vikar v Mariboru do 16. marca 1885. Dne 31. julija 1885 je bil na inomoškem vseučilišču promoviran doktorjem bogoslovja. Dne 1. marca 1885 je bil imenovan za začasnega profesorja na lavantinskem bogoslovnem učilišču. Dne 15. decembra pa je postal redni profesor na tem zavodu. L. 1890 je bil imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetnika. Leta 1908 je bil radi bolezni vpokojen. Svetila pokojniku večna luč!

† **Župnik Anton Ribar.** Dne 21. julija je umrl na legarju vlč. gospod Anton Ribar, kn. šk. duhovni svetnik in župnik v Št. Vidu pri Planini. Pogreb se je vršil v soboto dne 24. julija. Rajni je bil rojen dne 18. maja 1847 v Braslovčah, v duhovnika je bil posvečen l. 1872. Služboval je kot kaplan v Gornjem Gradu, Hočah, Teharjih in Braslovčah. Od 1. marca 1885 do 31. marca 1889 je bil začasni profesor na mariborskem bogoslovnem učilišču. Dne 1. aprila 1889 je dobil župnijo Št. Vid pri Planini, kjer je ostal do svoje smrti. Blagi pokojnik naj v miru počiva!

Šestdesetletnico duhovništva obhaja v četrtek dne 29. julija vlč. g. Matija Wurzer, duhovni svetnik in župnik v Rušah. Rušani se prav pridno pripravljajo, da proslavijo redko slovesnost svojega priljubljenega dušnega pastirja. Odbori 4 ruških občin in učiteljstvo s šolsko mladino se bo ta dan poklonilo slavljencu. Biseromašniku še na mnoga leta!

Nagovor vojakom. V petek dne 23. t. m. ob 7. uri 40 minut zjutraj je naš prezv. g. knezoškof pred svojo palačo nagovoril in blagoslovil odhajajoče vojake.

Major Turudija odlikovan. Hrabri in slavni poveljnik dalmatinskih junakov na avstrijsko-italijanskem bojišču, strah nasprotnikov, ljubljenec naših vojakov, major Stanislav Turudija, je odlikovan z vojaškim križem za zasluge 3 stopnje z vojno dekoracijo.

Za poročnika v rezervi je bil imenovan praporščak Milko Naglič.

V ruskem ujetništvu je trgovski potnik Franc Pleterski, rodom Štajerc. Ujet je bil v przemyslski trdnjavi.

Iz učiteljske službe. Službi sta menjali stalna učiteljica Neža Hribernik v Črešnjevcu z Emilijo Pirnat na okoliški šoli v Konjicah. — V stalni pokoj so stopili: nadučitelj na Negovi Mihael Vreča, stalna učiteljica na štirirazrednici v Jarenini Ana Vauda, stalni učitelj na okoliški šoli v Slovenjgradcu Ivan Trobej, nadučiteljica na II. dekliški šoli v Mariboru Ana Hödl, učiteljica na Lubečnem Viktorija Zörer. — Deželni šolski svet je izrekel pohvalno priznanje za mnogoletno uspešno delovanje v šolski službi šolskemu vodji v Turjah Jožefu Topolovšek; nadalje stalnemu učitelju na okoliški šoli v Slovenjgradcu Ivanu Trobej.

Poštna vest. Povodom pomaknitve poštnega urada v Štandrežu pri Gorici v drugo vrsto je imenovana za poštarico tamošnja voditeljica g. Lojzka Tomažič, nadučiteljeva soproga, iz Brežic ob Savi.

Prebiranje črnovojnikov od 43. do 50. leta se bo vršilo: Celje od 29. julija do 10. avgusta; Mozirje 12. in 13. avgusta; Hrastnik 15. avgusta; Trbovlje 16. avgusta; Brežice od 18. do 20. avgusta; Kozje od 22. do 24. avgusta; Sevnica 25. avgusta; Konjice 27. do 29. avgusta; Rogatec od 31. avgusta do 1. septembra; Ptuj od 3. do 9. septembra; Ormož 11. in 12. septembra; Ljutomer od 14. do 17. septembra; Slovenjgradec od 19. do 23. septembra; Velenje 25. septembra; Nemški Lonč od 12. do 19. avgusta; Lipnica od 21. do 29. avgusta; Radgona od 31. avgusta do 4. septembra; Maribor od 6. do 13. septembra; Slovenska Bistrica 14. do 15. septembra: Sv. Lenart v Sl. gor. 17. in 18. septembra; Maribor od 20. do 24. septembra.

Župani in občinski svetovalci zopet oproščeni. Kakor smo iz verodostojnega vira izvedeli, bodo v mariborskem okrajnem glavarstvu tudi župani in občinski svetovalci letnikov 1865 in 1874, ki bi prišli prihodnjič k prebiranju, oproščeni črnovojniške službe in jim ne bo treba k prebiranju. Menda bodo oproščeni župani in občinski svetovalci tudi v drugih okrajnih glavarstvih, ker se tozadevni odlok mariborskega okrajnega glavarstva nanaša na ukaz domobranskega ministrstva.

Zaplemba stročnic. Povsem neopravičeno podraženje stročnic v pretečenem času je povzročilo, da je vlada odtegnila špekulaciji tudi stročnice in postavila prodajo in uporabo stročnic pod nadzorstvo vlade. Ministrska naredba določa, da so zaplenjene tudi stročnice letošnjega pridelka in sicer fižol, grah, leča, bob itd., za katero zaplembo veljajo vobče tiste določbe, kakor za žito; izvzete so le stročnice, ki se uporabijo kot zelenjava. V trenutku, ko se ločijo stročnice od zemlje, zapadejo zaplembi. Istotako so zaplenjene tudi stročnice iz prejšnjih pridelkov. Dokler ne izide nobena tozadevna odredba, ki bi odredila kaj drugega, smejo lastniki stročnic uporabljati za sebe in za svojce stročnice v poljubni množini in jih tudi uporabljati za setev. Tudi trgovci, ki še imajo stročnice iz prejšnjih letnikov v zalogi, smejo poljubno prodajati stročnice še tudi nadalje. Od novih stročnic se ne sme nobena množina nikomur drugemu prodajati, kakor le samo vojno-žitno-prometnemu zavodu.

Semensko žito. Ministerijalna naredba z dne 23. julija urejuje promet z semenskim žitom: Prostovoljna prodaja čistega semena in sicer pšenice, oziroma ječmena in ovsa je dovoljena onim pridelovalcem, katere na predlog kakega kmetijskega zastopstva (organizacije) pooblasti poljedelski minister. Prodaja se vrši v imenu vojnožitnega zavoda. Za meterski stot smejo zahtevati do 15 K dodatne cene ki že objavljenim žitnim cenam. Prodajati se sme samo v plombiranih posodah (vrečah in podobnih). Plombirati smejo samo določeni zavodi. Vsako prodajo pa je treba tekom treh dni z navedbo kupca naznaniti podružnici vojno-žitno prometnega zavoda. Kazen za prestopke: 2000 K, zapor do 3 mescev, pa tudi do 5 tisoč kron ali 6 mescev.

Štajerska podružnica vojno-žitno-prometnega zavoda. Svetovalstvo te podružnice se bo danes dne 26. julija, konstituiralo v Gradcu. V svetovalstvo so od c. kr. namestnika imenovani izmed Slovencev dr. A. Korošec, Peter Majdič in Fr. Pišek.

Zaradi kolekture. Iz verodostojnega vira izvemo: Notranje ministrstvo bo v kratkem izdalo na c. kr. namestništvo v Gradcu odlok, vsled katerega se dovoljuje prostovoljna kolektura. Kolektanti se bodo najbrž morali zavezati, da prodajo nabrano žito vojno-žitnemu zavodu. Ko bo namestništvo notificiralo odlok okrajnim glavarstvom, se bo v listu naznanilo.

Zaradi toče. Kjer je pobila toča, naj občine, oziroma posamezniki, zaprosijo uradno cenitev, 1. da se odpiše davek, 2. da se dobi podpora, 3. da se dobi brezplačno semensko žito. Zaradi semenskega žita sta zadnje dni posredovala dr. Korošec in Pišek na Dunaju, kjer se je zagotovila brezplačna oddajatev. Za to je treba, da se občine, oziroma posamezniki, pravočasno oglasijo. Imenovana poslanca sta opozorila na skodo v vseh prizadetih okrajih Slovenskega Štajerja.

Toča v brežiškem okrajnem glavarstvu. Iz Kozjega se nam poroča: Dne 9. julija je strahovita toča napravila velikanisko škodo. Škoda seveda ni povsod jednaka. Ponekod je velikanska tako, da vse kosijo, drugod manj. Jako prizadeti so povsod vinogradi in koruza. Prizadete so občine: 1. Blanca, posebno Krajnabrda, Strajne, Leskovec, Poklek in Selce; 2. Zabukovje, posebno Trnovec; 3. Brezje-Kališovec; 4. Senovo (Všeden in Lokve); 5. Mrčnasela-Reštanj; 6. Velikikamen in Malikamen; 7. Koprivnica, posebno Velikidol; 8. Zdole-Kostajnik; 9. Sromlje; 10. Križe; 11. Pišece; 12. nekoliko tudi Gorjane. Posestniki so pri občinah škodo priglasili.

Varujte se požarov! Skoro vsako leto nastanejo ob času žetve požari, katere povzroče otroci, ki ostanejo med tem, ko so stariši na polju, sami doma. V sedanjih razmerah se lahko vsak ogenj usodepolno razširi, ker so skoro vsi močni in porabni možje in mladeniči v vojaški službi, vse druge osebe, razven starčkov in malih otrok, so pa zaposlene pri delu na polju in torej povsod manjka moči, da bi se nastali ogenj takoj zadušil. Poleg tega manjka mnogokrat še tudi konj, s katerimi bi bilo mogoče od drugod pripeljati ognjegasne brizgalnice. Da se prepreči kaka velika nesreča, je torej treba: 1. užigalice pred otroci skrbno shranjevati; 2. v vsakem kraju skrbeti za primerno nadzorstvo nad otroci med odsotnostjo starišev na polju; 3. v vsakem kraju imeti po možnosti pripravljeno vodo in gasilno orodje; 4. skrbeti za potrebne straže proti požarom tudi po dnevu med odsotnostjo prebivalstva.

Slaba letina v Dalmaciji. Iz Zadra poročajo: Peronospora je trte zelo oslabila, tudi olive in mandeljni kažejo veliko slabeje, kakor se je splošno pričakovalo.

Cena lubju. Cena lubju je zadnje dni zelo poskočila. Plačuje se meterski stot že od 20 do 30 K.

Drvarji za sekanje smrekovega lesa. Izdelovanje strojivne skorje (lubja) je z ozirom na pomanjkanje strojivnih snovi iz inozemstva zelo nujna potreba vojaške uprave in se mora radi tega z vsemi sredstvi pospeševati. Zadeva je nujna, ker prideta za izdelovanje samo še mesca julij in avgust v poštev. Ker se je pa bati, da produkcija z ozirom na pomanjkanje delavskih moči ne bi imelo zaželjenega uspeha, odredilo je c. in kr. vojno ministrstvo, da so oni za sekanje smrekovega lesa sposobni drvarji v okoliših vojaškega poveljstva Dunaj, Gradec, Inomost, Praga in Litomerice, ki so glasom potrdila c. kr. okrajnega glavarstva ali gozdne oblasti pri nabavljanju skorje zaposleni in še niso nastopili vojaške službe, do 15. avgusta 1915 od nastopa vojaške službe oproščeni.

* **Veleobrtniki proti prezgodnji usposobljenosti vajencev.** Vlada je, kakor znano, izdala odredbo, da oni rokodelski vajenci, ki so že končali dveletno učno dobo, a morejo poprej, nego se jih proglasi za proste, dobiti spričevalo usposobljenosti, ako stariši ali njih varuhi za to prosijo in zadostijo vsem drugim zahtevam obrtne oblasti. Ti vajenci lahko po dokončani vojaški službi nastopijo kot pomočniki. To vladno odredbo niso pozdravili samo dotični vajenci, ampak tudi ljudstvo na deželi, kateremu že itak močno primanjkuje rokodelcev. Zastopniki Zveze avstr. rokodelcev (pravzaprav tovarnarjev) pa so na Dunaju dne 28. junija sklenili proti vladni odredbi protest in so pozvali vlado, naj nikomur ne dovoli predčasne usposobljenosti. — Upati je, da bo vlada upoštevala želje ljudstva in ne zahteve tistih, ki ne poznajo naših kmečkih razmer.

* **Ako ima vlak zamudo.** V vojskinem času se mnogokrat zgodi, da imajo vlaki velike zamude in da mnogi vsled tega zamudijo kako važno sodnijsko obravnavo ali pa izgubijo pravdo (kontumacirani). — Graško obrtno sodišče je v neki slični zadevi dne 19. julija izreklo, da se zamuda vlada ne sme smatrati kot krivda obtoženca, tožitelja ali priče, ampak železnice, in da se mora taka zamuda upoštevati. Gostilničar Pukl, ki je pri prvi obravnavi kot obtoženec radi zamude vlaka bil obsojen, je bil pozneje, ko se je pritožil, oproščen, ker je dokazal, da je prišel le radi tega prepozno k obravnavi, ker je imel vlak izvanredno zamudo.

* **Nadomestna krma za konje.** C. kr. štajersko namestništvo v Gradcu nam piše: Beljak in ogljikovi hidrati (skrobne vrednosti) so temeljne snovi za živinsko hrano in je znanstveno preiskovanje dognalo, da potrebuje n. pr. delavni konj pri srednjem delu vsak dan 0.70 kil beljaka in 5.8 kil skrobovine. Razmerje med beljakom in skrobom je torej kakor 1:8.28 ali 100:828. Po preiskovanju zveze poljedelskih zadrug so v zalogi kot nadomestne krmilne snovi še otrobi, neprečiščen sladkor in oljnate tropine. Potrebna beljakovina nadomesti krvna moka, ki se proiz-

vaja v zadostni množini v graški klavnici. Ta na poseben način pripravljena krvna moka ima v sebi po analizi vodje deželne poskusne postaje, dr. Hotterja: surov protein 87.75, masti 0.62, vode 9.45, pepela 2.60. V tozadevnih spričevalih o preiskovanju pravi dr. Hotter: „Od vsega surovega proteina je prebavljivega, kakor sledi iz kemične analize, 94%. Z ozirom na veliko vsebino prebavljivega beljaka bi bila ta krvna moka zelo sposobna kot pridevek k skrobnatim in sladkornatim krmilom.“ Da se pospeši nabava krmila za konje s pridatkom krvne moke, se je že vršil dne 24. junija 1915 v zvezi z zborom Zveze poljedelskih zadrug pogovor, katerega so se udeležili sledeči gospodje: ravnatelj Pacak (Občna družba za vnovčenje živine, Dunaj), zvezni pravdnik Tausch (Zveza poljedelskih zadrug), konjeniški stotnik plem. Skronsky (konjerejska družba), deželni kulturni nadzornik Peter, dr. Hotter (deželna kemična poskusna postaja), načelnik oddelka Meier (Zveza poljedelskih zadrug), ravnatelj klavnice v p. Walz in deželni veterinarski referent vladni svetnik Januschke. Pri tem pogovoru se je doseglo zjedinjenje, da bi moralo novo krmilo za konje obstajati iz: 5% krvne moke,, 5% moke iz oljnatih tropin, 17% neprečiščenega sladkorja, 50% koruznih otrobov, 21% koruzne moke in 2% izprane krede. Zveza poljedelskih zadrug se je na povabilo namestništva izrazila, da je pripravljena prevzeti pripravljanje in razpečavanje omenjenega krmila. To močno krmilo, ki je popolnoma sposobno nadomestiti sedaj skoro nemogoče krmljenje ovsa, bo omogočilo obdržati v popolni moči konje, kateri morajo zlasti ob času žetve več delati. Cena je z ozirom na napravne stroške je zmerna in znaša 37 K 60 v za 100 kg. Glede dobave močnega krmila in natančnejših pogojev se naj posestniki konj obrnejo naravnost do Zveze poljedelskih zadrug v Eggenbergu pri Gradcu.

*** 11 vagonov gnilih jajc.** V Egnach na Švicarsko je došlo te dni 11 vagonov jajc iz Bolgarije. Ker se je potrebovalo za prevažanje jajc iz Bolgarije v Švico več tednov, so se jajca na potu popolnoma pokvarila. Vseh 11 vagonov jajc so morali pometati v velikanske jame in pomešati z zemljo. Z jajci pomešano zemljo bodo porabili za gnoj.

Draginja mila. Pred vojsko je bilo milo po 72 do 80 K, danes je pa po 170 do 180 K. Podražilo se je tedaj povprečno za 130%.

Krona in marka. Pri plačilu na Nemško se računa za 100 mark 133 K 50 v.

Čebulna muha. Po leti lahko opazimo na čebulnih gredah nekaj prav posebno zaostalih čebulic z venečim listjem. Če mlado čebulico razrežemo, najdemo zavite rove, kjer gospodari bel, do 7 milimetrov dolg breznožni ogrc. Napadene čebulice hirajo, dokler ne zamrjejo in segnijejo. Tega škodljivca pokončamo najlažje na ta način, da izpulimo in sežgemo vse rastlinice, ki izgledajo julija kot bolehne, venejo ali so že zamrle. Prav priporočljivo je vsako leto menjati nasadne grede ali polja. Ker narašča cena čebule vsled popolnega zaprtja meje, je potrebno, da se letos bolj pazi na čebulne muhe in se s pravočasnim zatiranjem škoda kolikor mogoče zmanjša.

Čebula mora biti dobro dozorela, če hočemo, da se dobro ohrani. Vendar je predolgo ne puščaj v zemlji, ampak jo poruj, kadar je listje porumenelo. Lahko jo pustiš nekaj časa ležati na gredici, da se osuši, vendar ne predolgo, da bi začela delati nove korenine, ker bi potem začela gniti.

*** Velikansko grudo zlata izkopali. V Angleški Kolumbiji so izkopali velikansko grudo zlata. Gruda je dolga 36 palcev, široka 18 palcev in njena debelost znaša 2 palca. Vrednost izkopane zlate rude se ceni na 190.000 kron. Poslali jo bodo na svetovno razstavo v San Francisko, kjer jo bodo mogli občudovati obiskovalci svetovne razstave.**

Bolgarske rože. Znano je, da je na Bolgarskem dolina, ki je vsa zasajena z rožami. Te rože so prinašale vrtnarjem lepe dobičke, še lepše pa izdelovalcem rožnega soka. Pred sedanjo vojno so dobivali vrtnarji za kilogram rož 1 frank 20 centimov, rožna esenca pa se je prodajala kilogram po 2000 frankov. Največ te esence se je prodalo na Francosko, na Angleško in v Ameriko. V Turčijo se je le malo prodalo, ker kakih deset let se tudi v Mali Aziji goje rože. Vsled vojne so cene padle in velja sedaj kilogram rož le 15 do 20 centimov, kilogram soka pa 1000 frankov. Navzlic vojni pa je že sedaj le iz Amerike naročenih nad 1000 kilogramov rožnega soka.

V Parizu pada število porodov. V rednih razmerah je znašalo število porodov v Parizu na teden povprečno 850, v zadnjem tednu majnika in v prvem tednu junija je pa znašalo število porodov v Parizu komaj 350.

*** Ženske na moških službenih mestih v Nemčiji.** Na Nemškem se hitro množi število žensk, ki jih namesto v vojsko poklicanih moških nastavljajo na mesta, ki so jih doslej zavzemali le moški. Na berolinski cestni železnici je že večina ženskih sprevodnic. Pri mestni in predmestni železnici v Hamburgu so na peronih nastavili ženske za zapiranje vrat. V Berolinu so ženskam izročili odvažanje smeti. V sodnih uradih dosedaj ni bilo ženskega osobja, sedaj pa nastavljajo ondi ženske strojepiske. Ženske nadomeščajo tudi učiteljske moči na deških šolah; tako poučuje na gimnaziji v Marienburgu tuje jezike neka učiteljica. Posebno pa se je izkazala ženska pomoč v nemški industriji, ki stoji na veliko višji stopniji nego angleška. Med tem ko so morali n. pr. na Angleškem dobiti 3000 kovinskih delavcev iz Amerike, da nauče angleške delavce hitrega izdelovanja gotovih municijskih predmetov, so Nemci za to delo nastavili ženske, ker imajo toliko popolnejše stroje.

Grmenje topov od koroško-italijanske meje se sliši, če je mirna okolica, ob Vrbskem jezeru in na Križni gori pri Celovcu.

*** Telesna sposobnost za vojaško službo.** Človek lahko v gotovi meri sam določi, ali je sposoben za vojaško službo ali ne. Treba le, da odšteje od dolžine svojega telesa, izražene v centimetrih, svoto obsega (v centimetrih) svojih prs, kadar najglobokeje diha, in svoto kilogramov svoje telesne teže. Svota, ki preostane, mu pove, v kaki meri je sposoben za vojaško službo in sicer po sledečem ključu: čez 35: popolnoma nesposoben; 31—35 zelo slab; 26—30 slab, 21—25 srednje sposoben, 16—20 dober, 11—15 močan, 10 in manj zelo močan. Le za osebe, ki so zelo odebelele, ne velja to pravilo; pri takih mora presoditi zdravnik, če so notranji deli telesa, srce, jetra, pljuča itd. zdravi.

Zrakoplovi oboroženi s topovi. Francoski častnik Rousset piše v listu „Petit Parisien“, da so se v sedanji vojni že zasledili zrakoplovi, ki so oboroženi s topovi. Vsled tega bodo zrakoplovi, katere dan za dnevom bolj izpopolnjujejo, postali tekom časa še bolj nevarno sredstvo kot so dosedaj.

Oklopne čepice proti strelom na glavo so uvedli v francoski armadi. Kakor znano, so rane krogel na glavi večinoma nevarne. Uvedene oklopne čepice, nekake železne čelade, so se dobro izkazale in jih že častniki in vojaki zelo hvalijo. Vojaki seveda novih čelad niso veseli, ker so težke, a dokazano je že sedaj, da take čelade znižajo nevarnost ran na glavi.

Ali se živali boje železnice? Ko so gradili ugansko železnico, je vladal med delavci tolik strah pred levi, da so inženirji na različne načine skušali svoje delavce rešiti in ubraniti pred njimi. Kljub temu so levi pri belem dnevu mnogokrat odnesli kakega delavca, ki je delal na progi. V teku zgradbe je bilo 32 žrtev. Celo sedaj, ko železnica že nekaj let obstoja, še niso ponehali ti krvoločni pohodi afriških zveri na plen. Potniki pripovedujejo, da se večkrat cele črede antilop pase ob železnici in več kot 200 nojev je tekmovalo z dirjajočim vlakom in vzdržalo več kilometrov. Če se kak slon ali nosorog postavi na tir, ima to za nju in za vlak v več slučajih hude posledice; sloni obstanejo na tiru pred prihajajočim vlakom ali iz prevelike omejenosti ali iz radovednosti, dočim nosorog prostovoljno in zaupajoč na svojo moč. Zgodilo se je, da je nosorog napadel vlak in povzročil, da sta skočila dva voza iz tira. Žival se ni preveč poškodovala, pač pa je od prevelikega sunka imela tudi dovolj, da se je šepavo umaknila v — gozdove.

Župnik Kneipp in Rothschild. Znani župnik Kneipp se ni odlikoval, kakor znano, samo s priprostim, navadnim življenjem, marveč je tudi zelo priprosto občeval z ljudmi. V tem oziru pripoveduje o njem mnogo dogodb, o katerih objavljamo eno, ki je posebno značilna. Nekoč je prišel v Wörishofen pariški Rothschild, kjer je hotel ostati par tednov, da se zdravi v Kneippovem zdravilišču. Rothschild, navajen na poklone in časti za svojo visoko osebo, se ni malo začudil, ko ga je sprejel župnik Kneipp, ki ga ni nič odlikoval, tudi ne posebej sprejel, marveč obenem z mnogimi drugimi, večinoma revnimi in plebejskimi bolniki. „Gospod župnik me najbrže ne pozna,“ je končno pripomnil Rothschild z užaljenim glasom, „sem Rothschild iz Pariza.“ „Tem slabše za vas“, je odgovoril kratko župnik, „kajti siromaki imajo pri meni prednost.“ In v resnici ni v šestih tednih zdravljenja župnik Kneipp posvetil Rothschildu prav nobene posebne pozornosti. In ko se je Rothschild poslovil, tudi ni več od njega vzel, kakor od siromaka, za šest nedelj — dve marki.

Morski volki v reški luki. Do sedaj se je le redko kedaj videlo morske volke v bližini reške luke. Te dni so jih pa zapazili večje število v reški luki sami. Oblasti so odredile, da so kopališča zavarovana z žičnato ograjo, ki sega do dna morja. Govori se, da so se priklatili morski volkovi v Jadransko morje iz Egejskega morja, kjer jih je pregnalo gromenje topov. Kakor znano, živi v Egejskem morju in zlasti ob azijski obali, veliko morskih volkov.

Frankovci pri Ormožu. Toča. V soboto, dne 10. t. m., ob 5. uri popoldne, se je vlila čez Frankovce, Loperčice, del Huma in Obrža huda ploha, pomešana s točo, ki je uničila skoro polovico pridelkov. Le sreča, da je žito in pšenica že skoro povsod požeto, je deloma že tudi pod streho spravljeno. Največ škode je prizadjane koruzi in fižolu. Tudi sadje je zelo trpelo in lepi vinogradi na Humu so precej poškodovani. Toča je prihrumela iz bližnje Hrvatske, kjer je deloma vse uničila. Še v Ormožu so padali tu in tam kosci leda na tla. Kmetje so se veselili letošnje letine, sedaj pa je skoro ves njihov up splaval po vodi. Hudega vremena in toče varuj nas, o Gospod!

*** Samušani** pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Dne 9. t. m. je izdihnil v trbiški bolnici na Koroškem zvest naš pristaš Ferdinand Novak, komaj v 21. letu svoje starosti. Če tudi v najlepšem cvetu svojega življenja, mu bridka smrtna kosa ni prizanesla. Mesca oktobra lanskega leta ga je poklicala domovina pod orožje in zastavo. Z velikim veseljem in navdušenjem ji je sledil, češ, tudi jaz ti hočem pomagati in te rešiti. Tako se je udeležil mesca januarja, februarja in do polovice marca hudih bojev na severnem bojišču, odkoder se je ranjen in bolan vrnil začasno k dragim domačim. A ni ostal dolgo pri njih. Komaj je malo okreval, je šel na južno-zahodno bojišče, kjer mu je sovražna krogla pretrgala nit življenja. Težko ranjenega so pripeljali v Trbiž, kjer je po velikih bolečinah izročil svojo dušo Najvišjemu. Pogreba, ki se je vršil dne 10. t. m. popoldne ob pol štirih v Trbižu, so se udeležili tudi blagi stariši in sestra Frančiška. Dobili so pravočasno obvestilo iz bolnice. Zelo radi bi se udeležili pogreba še bratje in druge sestrice, posebno brata Ivan in France, pa žalibog, so zadržale prvega rane, drugega pa služba. Prvi je poročnik 17. pešpolka, sedaj v bolnici v Gradcu, a drugi pa enoletni prostovoljec pri 26. domobranskem pešpolku v Mariboru. Le od daleč so mu ostali morali v mislih pošiljati zadnje poljube in pozdrave. — Lahka mu bodi tuja zemlja!

Pilštanj. Iz mesta Kerensk, gubernija Penza na Ruskem, je brzojavil kozjanskemu notraju rezervni poročnik Anton Potočnik, doma iz naše župnije, pred vojno c. kr. avskultant pri graški deželni sodniji. Bil je ujet začetkom junija.

Zadnja poročila došla v pondeljek dne 26. julija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. julija.

Uradno se razglaša:

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču je vladal včeraj razmeroma mir

Pri Iwangorodu so odbile naše čete nekaj slabih sovražgih sunkov.

Južno od Krylowa je bil preprečen ruski poizkus, prodirati čez reko Bug.

V obče je položaj nespremenjen.

Italijansko bojišče.

Na Goriškem se je včeraj, dne 24. julija, omejil sovražnik na močeg artilerijski ogenj. Obupni sovražni ponočni napadi na naše postojanke ob roku Doberdobske gorske planote so bili zopet odbiti, pri čemur je imel sovražnik težke izgube. Napadi niso mogli spremeniti dejstva, da je naval na naše primorske obrambne postojanke brezuspešen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 25. julija.

Severoizhodno bojišče. Pri armadi generala pl. Below se vršijo boji s sovražnikovimi zadnjimi stražami. Včeraj je bilo zopet 6000 Rusov ujetih.

Pri sunkih ob reki Jezija južno od trdnjave Kowno in v okolici mesta Dembowo, 10 km severoizhodno od Suwalkija, so nemške čete zavzele ruske okope.

Narew je na celi črti od južne strani Ostrolenke do Pultuska prekoračena. Južno od Pultuska se nemške čete bližajo reki Bug. Južno-zahodno od trdnjave Pultusk se je kljub žilavemu odporu sovražnih čet dosegla črta Nasielsk—Gzowo.

Zahodno od mesta Blonje se je zavzelo več sovražnih postojank; južno od Varšave pa se je z naskokom odvzelo Rusom kraje Ustanow, Lebiska in Jazgarzew.

Južnoizhodno bojišče. Položaj pri nemških četah je nespremenjen.

Amerika proti Nemčiji.

Severnoameriška vlada je odklonila vse predloge, ki jih je nemška vlada ponudila za varnost ameriških državljanov na morjh. S tem Amerika nastopa za Anglijo in proti nemškemu vojevanju s podmorskimi čolni. Nemčija izjavlja, da ne omili svojega podmorskega boja.

Amerika se oborožuje.

Predsednik severnoameriških držav Wilson je začel priprave, da je vojna moč za vsak slučaj na razpolago.

Velika nesreča na reki.

Na reki Chicago se je potopil zabavni parnik, na katerem se je nahajalo okoli 2500 oseb. Utonilo jih je okoli 1200. Dogodili so se strašni prizori.

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“ Odgovorni urednik: Franjo Žebot. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.